

EU SOM GLOBAL AKTØR

Av Robert Kippe, Attac

EU er en pådriver

Det hevdes fra noen hold at EU er svaret på globaliseringen. Kapitalkreftene har sprengt alle nasjonale grenser. De kan verken styres eller kontrolleres fra nasjonalstatene. Det er det bare overnasjonale instanser som kan gjøre. I vår verdensdel er EU den overnasjonale instansen. Det er derfor gjennom EU vi kan gi kapitalkreftene et politisk svar. Dette er imidlertid en påstand som ikke holder vann.

Globaliseringen er ikke noe som skjer av seg selv. Noen skyver på. EU skyver på mer enn de fleste. EU er derfor ikke det politiske svaret på globaliseringen, tvert imot er EU en av de sterkeste pådriverne for den formen for globalisering vi er vitner til. EU presser på for at fri flyt av varer, tjenester og kapital skal være hovedlinjene i den globale handelen. Den fjerde friheten, arbeidsinnvandring, er unntaket. Eksemplene på at EU fører en slik politikk er mange, og nesten uten unntak er politikken i strid med u-lands ønsker. EU er snarere en del av problemet enn løsningen.

EU er konsernstyrt

EUs hovedlinje i WTO (verdens handelsorganisasjon), IMF (det internasjonale pengefondet) og Verdensbanken har vært det som på engelsk kalles "level playing field", konkurransevilkår der alle parter stilles mest mulig likt. Denne politikken har aldri vært noe folkekrav. Bak denne ubøyelige viljen til frihandel står europeiske storkonsern som organiserer seg stadig bedre for å få gjennomslag for sine interesser. Konsernenes innflytelse skyldes ikke at nasjonalstatene er blitt hjelpeløse offer for globalisering, men at de mer eller mindre med åpne øyne har invitert de tunge næringsinteressene inn i førersetet når politikken skal utformes

Globalt føres det en fortvilt kamp fra land i den tredje verden og en brei front av frivillige organisasjoner fra alle verdensdeler. De tar til ordet for å hindre nye liberaliseringsframstøt gjennom WTO og for å endre regelverket slik at det blir mer balanse mellom u-land og i-land. EU står sammen med USA og andre OECD-land for å bruke WTO som det viktigste redskapet for global liberalisering og privatisering.

Muligheten for åpenhet omkring internasjonale forhandlinger fikk et klart tilbakeslag med Nice-traktaten. Det er vanskeligere å følge med i hva EU-kommisjonen foretar seg i slike forhandlinger enn hva for eksempel en norsk regjering gjør – selv om det kan være vanskelig nok. Regjeringer i EU-land har ikke adgang til viktige dokumenter som utveksles mellom næringsinteresser og EU-kommisjonen.

EU er en motpol til u-land

Unionens landbrukspolitikk rammer u-land på to måter. For det første, eksportstøtten til mye av matvareeksporten gjør at bønder i u-land blir utkonkurrert av europeiske bønder. For det andre så verner EU sitt eget marked for import av matvarer fra u-land. Det er eksportstøtten som rammer mest direkte, og som samtidig burde være enklest å gjøre noe med. Matberget til EU kan paradoksalt nok føre til sultkatastrofer andre steder på kloden. Matvareprisene på verdensmarkedet holdes kunstig ned, og EU dumper mat til så lave priser at sjøl fattigbønder i u-land ikke kan konkurrere. Mateksporterende u-land rammes dobbelt, både av lavere andel på verdensmarkedet og av lavere priser.

Hvordan har EU hatt anledning til å føre en landbrukspolitikk som åpenbart er så katastrofal for u-land? Svaret er maktbruk gjennom IMF og Verdensbanken. USA og EU bruker IMF og Verdensbanken aktivt for å sikre dumpingsalget sitt på verdensmarkedet. Land som havner i valuta- eller gjeldskrise, må kutte det de har av importtoll for å få de lån som trengs for å komme ut av krisene.

Konklusjon

EU er en pådriver for usolidarisk globalisering. Bak denne politikken står godt organiserte europeiske storkonsern. EU nekter u-land å ha toll på landbruksvarer. Selv har EU høye tollmurer på de samme landbruksvarene. Denne politikken lar seg gjennomføre takket være samarbeid med USA i WTO, i IMF og i Verdensbanken. Dette gir rom for følgende tre konklusjoner.

1. EU fører en usolidarisk politikk som rammer u-land.
2. EU er udemokratisk. Det er storkonsern, ikke folkevalgte politikere, som legger premissene for politikken EU fører i WTO. I tillegg brukes IMF og Verdensbanken til å overprøve demokratisk valgte regjeringer i fattige land.
3. EU er ingen motvekt til USA. WTO-politikken deres viser snarere et samarbeid enn en motvekt.